

Vergaderjaar 2013–2014

33 789

Samenvoeging van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 17 januari 2014

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de initiatiefnemers op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zullen hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling	2
2.1.	Draagvlak	2
2.2.	Bestuurskracht	3
3.	Financiële aspecten	4

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Zij constateren dat het hier om een vrijwillige samenvoeging gaat teneinde de bestuurskracht van de betrokken gemeenten te versterken. Het wetsvoorstel geeft de leden van de VVD-fractie geen aanleiding tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Hierdoor ontstaat een diverse gemeente, die door zijn omvang voldoende krachtig kan zijn

Deze leden hopen op een spoedige afronding van de besluitvorming rond deze herindeling, zodat de betrokken partijen de voorbereidingen kunnen vervolgen.

De leden van de PVV-fractie hebben kennis gekomen van het voorstel tot herindeling van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel voor gemeentelijke herindeling. Belangrijke criteria ter beoordeling van de noodzaak van herindeling zijn voor deze leden de bestuurskracht van gemeenten en het draagvlak onder de bevolking. Ook de regering zegt dat herindelingen alleen plaats zullen vinden van onderaf, als hiervoor steun is van de bevolking. Deze leden hebben enkele vragen bij de bestuurskracht, het draagvlak en de financiële gevolgen. Zij gaan hier graag nader op in.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Deze leden onderschrijven het uitgangspunt van de regering, dat gemeenten primair zelf aan zet zijn om maatregelen te nemen indien dat wenselijk dan wel noodzakelijk wordt geacht om de bestuurskracht te vergroten.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel om te komen tot een nieuwe gemeente Nissewaard, bestaande uit de huidige gemeenten Bernisse en Spijkenisse. De leden van de SGP-fractie vinden draagvlak voor een herindeling erg belangrijk, alsmede de vraag of er sprake is van een herindeling op verzoek van de betrokken gemeenten. Zij hebben de indruk dat hiervan sprake is. Wel hebben zij nog enkele vragen.

2. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling

2.1. Draagvlak

Op basis van de Memorie van Toelichting hebben de leden van de PvdA-fractie een vraag over de wens die er leeft bij inwoners van Oudenhorn om te worden gevoegd bij Hellevoetsluis. Deze leden lezen over een onderzoek naar de wenselijkheid van zo'n grenscorrectie. Graag horen deze leden de stand van een dergelijk onderzoek. Als er sprake lijkt te gaan zijn van een grenscorrectie, wanneer kan die dan geëffectueerd worden en wie kunnen dit voorbereiden.

De leden van de PVV-fractie willen graag weten waarom er geen referendum en zelfs geen representatief onderzoek heeft plaatsgevonden om te weten te komen hoe de inwoners van de betreffende gemeenten over de herindeling denken. Deze leden zijn van mening dat er pas tot herindeling moet worden overgegaan als dit is wat de inwoners van de betreffende gemeenten in meerderheid willen.

De regering stelt, zo lezen de leden van de SP-fractie, dat het voorstel tot herindeling van onderop tot stand is gekomen. Het kan rekenen op een breed lokaal bestuurlijk draagvlak. Naar het maatschappelijk draagvlak is geen representatief onderzoek gedaan. Wel is het maatschappelijk draagvlak via verschillende andere instrumenten getoetst. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het belangrijk is te weten wat het draagvlak onder de inwoners is en betreffen het om die reden dat dit grondig is onderzocht. Zij willen graag van de regering weten waarom dit niet is gebeurd.

Deelt de regering de mening van deze leden dat representatief onderzoek noodzakelijk is om een eenduidig beeld te krijgen van het draagvlak?

De leden van de CDA-fractie hechten groot belang aan de lokale gemeenschap. Daarom onderstrepen deze leden de overtuiging van inwoners, die de meerwaarde van de nieuwe gemeente vooral zien in de mogelijkheden voor het behoud van het bestaande karakter van beide gemeenten (MvT, blz. 4).

De leden van de SGP-fractie vragen of nader toegelicht kan worden hoe de precieze stemverhoudingen in de gemeenteraden waren. Hoe groot was de «ruime meerderheid»? Als aandachtspunten waarop kritiek gegeven is worden onder meer genoemd de nabijheid en benaderbaarheid van de bestuurders en het niet verhogen van de lokale lasten. Graag vernemen deze leden op welke wijze de nieuwe gemeente aan deze punten aandacht wil geven.

Specifieke aandacht wordt ook gegeven aan de zorgen op het punt van de identiteit van de dorpen en kernen. Speelt dit thema alleen in de gemeente Bernisse? Hoe worden die zorgen weggenomen?

De leden van de SGP-fractie constateren tevens dat er wensen leven om de kern Oudenbosch mogelijk aan te laten sluiten bij een andere gemeente. Hoewel een grenscorrectie ook op een andere wijze plaats kan vinden, vragen zij zich af of er niet beter gekozen kan worden voor een gelijktijdige aanpassing, voor zover dit als gewenst geacht wordt.

2.2. Bestuurskracht

De leden van de SP-fractie lezen dat versterking van de bestuurskracht één van de belangrijkste overwegingen is geweest bij het starten van het herindelingstraject voor de regering. Aanleiding was de constatering van het college van Bernisse dat de bestuurskracht onder druk staat. Volgens de regering zal de fusie de nieuwe gemeente veel voordelen opleveren, zoals een efficiëncyslag, betere dienstverlening, sterkere professionalisering, krachtiger gesprekspartner en leveren van maatwerk. De leden van de SP-fractie vragen zich af waarop deze stellige aannames gebaseerd zijn. Hoe is onderzocht dat na herindeling sprake zal zijn van deze ontwikkelingen? Kan de regering specifiek aantonen dat er na deze herindeling sprake zal zijn van méér bestuurskracht, zonder in algemene aannames te spreken?

Om de toekomst van beide gemeenten te onderzoeken is in 2011 een Stuurgroep Samenwerking Bernisse en Spijkernisse ingesteld. Opdracht was te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het organiseren van verdergaande samenwerking. Het advies van die Stuurgroep luidde toen om te kiezen voor een centrumgemeenteconstructie. Begin 2012 is vervolgens, op initiatief van beide gemeenteraden, een vervolgoopdracht verstrekt aan diezelfde Stuurgroep. Opdracht was te onderzoeken wat de mogelijke gevolgen van een eventuele fusie zou zijn. Daarop concludeert de Stuurgroep dat «gemeentelijke herindeling de voorkeur verdient boven vormen van samenwerking.»

De leden van de SP-fractie vragen zich af hoe twee adviezen van dezelfde stuurgroep in één jaar tijd zo verschillend kunnen zijn. Kan de regering aangeven waarom eerst geadviseerd werd te kiezen voor een centrumgemeenteconstructie, om later toch de gemeentelijke herindeling naar voren te schuiven? Wat is er in die korte tijd veranderd aan omstandigheden en inzichten, waarop de Stuurgroep haar eerdere advies heeft aangepast?

De regering stelt, zo lezen de leden van de CDA-fractie, dat op een aantal terreinen de bestuurlijke drukte afneemt, doordat het aantal overleg- en samenwerkingspartners afneemt en er eenvoudiger afspraken kunnen worden gemaakt over de aanpak van regionale opgaven (MvT blz. 8). De leden van de CDA-fractie constateren, dat het aantal gemeenten op Voorne-Putten door de voorgestelde samenvoeging wordt teruggebracht

van vijf naar vier. Is de bestuurlijke drukte op Voorne-Putten tot nu toe vooral te wijten geweest aan de gemeente Bernisse?

De regering stelt voorts, dat een eilandbrede fusie op korte termijn niet haalbaar is, gezien de politieke situatie en de urgentie van de voorgestelde samenvoeging (MvT blz. 4). In hoeverre is de voorgestelde samenvoeging een stap in de richting van een eilandbrede fusie, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

De regering constateert, zo merken de leden van de SGP-fractie op, dat er sprake zal zijn van «een robuuste gemeente, die naar verwachting voor lange tijd goed toegerust zal zijn op haar lokale en regionale opgaven en (wettelijke) taken.» De leden van de SGP-fractie constateren dat het gaat om een gemeente van 85.000 inwoners. Hoe verhoudt zich dit tot de voornemens uit het regeerakkoord, waarbij sprake is van gemeenten van meer dan 100.000 inwoners? Is er in de ogen van de regering wel sprake van een fusie die ook op de lange termijn als duurzaam gezien moet worden?

3. Financiële aspecten

De leden van de SP-fractie hebben een vraag over de toekomstige financiële situatie. De regering geeft aan dat de nieuwe gemeente € 0,8 mln. minder gaat ontvangen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds dan nu het geval is bij de som van de algemene uitkeringen. Zij verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere efficiencyvoordelen van de nieuwe organisatie. Waarop is deze verwachting gebaseerd? Wat als deze verwachtingen uitblijven? Herindelingen kosten geld, de uitkering op grond van de maatstaf herindeling zal hiervoor nodig zijn. Wat als blijkt dat er straks toch een tekort op de begroting ontstaat als gevolg van de herindeling?

De voorzitter van de commissie,
Berndsen - Jansen

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx